

DRUŠTVO POVJESNIČARA UMJETNOSTI HRVATSKE
CROATIAN SOCIETY OF ART HISTORIANS

**DODJELA NAGRADA DRUŠTVA POVJESNIČARA UMJETNOSTI
HRVATSKE „RADOVAN IVANČEVIĆ“ ZA 2017. GODINU**

SRIJEDA, 16. SVIBNJA 2018. U 19.00

MUZEJ ZA UMJETNOST I OBRT, ZAGREB

Nagrada Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske „Radovan Ivančević“ dodjeljuje se jedanaestu godinu zaredom. Povjerenstvo od pet redovnih članova Društva u sastavu Ljerka Dulibić, Ariana Kralj, Drago Miletić, Danko Šourek i Jadranka Vinterhalter na temelju primljenih prijedloga odlučili su o dobitnicima.

Dodjelu Nagrade financijski podupiru Ministarstvo kulture i Grad Zagreb.

Nagrada za životno djelo

Nada Grujić

Godišnja nagrada

Vesna Meštrić, autorica retrospektivne izložbe Vjenceslava Richtera *Buntovnik s vizijom* (MSU, Zagreb)

Povelje za unapređenje i promicanje povijesti umjetnosti

Irena Kraševac, Marina Bagarić, Darija Alujević i Petra Vugrinec za izložbe *Izazov moderne Zagreb - Beč oko 1900.* (Galerija Klovićevi dvori, Zagreb) i *Herausforderung Moderne: Wien und Zagreb um 1900* (Belvedere, Beč)

Miljenko Jurković, voditelj Međunarodnog istraživačkog centra za kasnu antiku i srednji vijek i urednik časopisa *Hortus artium medievalium*

Diplomski radovi

Nikolina Demark: *Traktat Jacopa Barozzija da Vignole u Hrvatskoj*
(Odsjek za povijest umjetnosti, Zagreb - mentorica: dr. sc. Jasenka Gudelj)

Dejan Troha: *Sakralna arhitektura čabarskog kraja u 18. i 19. stoljeću*
(Odsjek za povijest umjetnosti, Rijeka - mentor: dr. sc. Marijan Bradanović)

Ivana Mihaela Žimbek: *Robne kuće u Zagrebu za vrijeme socijalističke Jugoslavije*
(Odsjek za povijest umjetnosti i Odsjek za komparativnu književnost, Zagreb - mentori: dr. sc. Dragan Damjanović i dr. sc. Maša Grdešić)

Nagrada za životno djelo

dr. sc. Nada Grujić

Povjesničarka umjetnosti dr. sc. Nada Grujić svojim je znanstvenim, nastavnim i javnim djelovanjem dala izniman doprinos istraživanjima, valorizaciji, obnovi i znanstvenoj interpretaciji hrvatskih spomenika arhitekture i urbanizma te njihovoj promociji u domaćoj i međunarodnoj stručnoj i najširoj javnosti.

Od početka svog rada u povijesnoumjetničkoj struci, slijedeći načela koja je na Institutu za povijest umjetnosti inaugurirao prof. dr. Milan Prelog, Nada Grujić se, kao članica najuže ekipe njegovih suradnika, afirmirala opsegom, kvalitetom i uzornom metodologijom vlastitih primarnih istraživanja te sposobnošću za pouzdanu, kritičku interpretaciju i reinterpretaciju povijesnih i povijesnoumjetničkih činjenica. Slijedom vlastitih terenskih istraživanja čiji su rezultati sustavno publicirani, specijalizirala se za urbanističko-arhitektonsku tematiku, osobito za pitanja reprezentativne stambene arhitekture kasnog srednjeg i ranog novog vijeka.

Ne ograničavajući se na probleme morfologije, stila i kronologije pojedinačnih arhitektonskih spomenika Nada Grujić je najvažnije znanstvene rezultate ostvarila u spoznavanju kulture povijesnih ambijenata u kojima je ta arhitektura nastajala, odnosno u interpretaciji povijesnog identiteta stambene arhitekture Dalmacije i dubrovačkog područja u odnosu na spomenike na mediteranskom i europskom prostoru.

Osobni znanstveni afiniteti, ali još više urgentne potrebe za istraživanjima spomenika nakon razaranja u potresu 1979. i Domovinskom ratu 1991/1992., doprinijeli su tome da su u opusu Nade Grujić središnje mjesto zauzeli spomenici grada Dubrovnika i dubrovačkog područja. Upravo u razdoblju koje je uslijedilo neposredno nakon najvećih ratnih razaranja Nada Grujić uložila je sve moguće napore da spomenici budu obnovljeni u skladu s najvišim znanstvenim i stručnim mjerilima, od istraživanja koja je osobno vodila, o čemu svjedoče brojni elaborati obnove, do članstva u Hrvatskoj komisiji za suradnju s UNESCO-m (1993.- 1995.).

Nada Grujić je s hrvatskom spomeničkom baštinom i vlastitim znanstvenim rezultatima kontinuirano upoznivala i krugove vrhunskih svjetskih eksperata u istraživanjima, zaštiti i interpretaciji arhitektonske baštine, poglavito razdoblja renesanse (primjerice: Renato Cevese, Monique Chatenet, Bernard Fonquemie, Hubertus Günther, Jean Guillaume, Deborah Howard), sudjelujući na mnogim međunarodnim skupovima u inozemstvu i objavljujući studije u talijanskim i francuskim znanstvenim časopisima, zbornicima i knjigama, predavanjima i sudjelovanjem u nastavi na renomiranim europskim sveučilištima (Frankfurt, Ženeva, Lausanne, Pavia, Venecija, Tours, Pariz, Rim).

Veliku stručnu kompetenciju, nepresušan entuzijazam i stalnu brigu za istraživanje te interpretaciju i očuvanje spomenika kulture, profesorica Grujić prenijela je na generacije svojih studenata i suradnika na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Odlaskom u mirovinu njezina se aktivnost nije smanjila te i dalje marno prati recentna zbivanja vezana uz probleme devastacije i obnove dubrovačkih spomenika i svojim stručnim ugledom i autoritetom reagira na svaku nepravilnost.

Zbog navedenih izvanrednih postignuća u znanstvenom i nastavnom radu te obzirom na izniman doprinos razvoju i ugledu struke povijesti umjetnosti u Hrvatskoj i

inozemstvu Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske dodjeljuje Nadi Grujić Nagradu „Radovan Ivančević“ za životno djelo za 2017. godinu.

Godišnja nagrada

Vesna Meštrić, autorica retrospektivne izložbe Vjenceslava Richtera *Buntovnik s vizijom* (MSU, Zagreb)

U Muzeju suvremene umjetnosti od 10. listopada do 10. prosinca 2017. održana je u prostoru za povremene izložbe retrospektivna izložba arhitekta, slikara, kipara, dizajnera, matematičara i teoretičara Vjenceslava Richtera pod naslovom *Buntovnik s vizijom*. Ova velika i sveobuhvatna izložba rezultat je višegodišnjih istraživanja niza stručnjaka pod vodstvom povjesničarke umjetnosti Vesne Meštrić.

Stvaralaštvo Vjenceslava Richtera do ove izložbe nije retrospektivno prikazano stoga je jedan od glavnih ciljeva bila cjelovita obrada, valorizacija i prezentacija arhitektonskog i umjetničkog opusa Vjenceslava Richtera. Izložba je rezimirala višegodišnja istraživanja međunarodnog tima stručnjaka — povjesničara umjetnosti, teoretičara arhitekture, muzealaca i restauratora koji su proučavali umjetničke radove, arhitektonske projekte, fotodokumentaciju, arhivsku građu, teorijske radove, a rezultati ovih istraživanja izniman su doprinos poznavanju opusa Richtera i arhitektonske i umjetničke baštine druge polovice 20. stoljeća.

Polazište retrospektivne izložbe *Buntovnik s vizijom* bili su sinteza i sintezni pristup utkani u svaki segment Richterovog stvaralaštva, kako arhitektonskog i umjetničkog tako i onog u području teoretskog promišljanja i eksperimentalno-istraživačkog djelovanja. Kroz pet međusobno povezanih cjelina prikazan je istraživački proces u kojem je Richter ostvario mnoga vrhunska, često intrigantna djela u različitim područjima arhitekture, urbanizma, umjetnosti i teorije.

Višegodišnja istraživanja objavljena su u bogato ilustriranoj knjizi s prilogima teoretičara arhitekture, povjesničara umjetnosti, muzealaca i konzervatora-restauratora. Kroz petnaest priloga osamnaest autora pruža detaljan uvid u Richterovo arhitektonsko i umjetničko djelovanje.

Retrospektivna izložba potaknula je interes međunarodne stručne javnosti, i u 2018. izložba je prikazana u Neue Galerie u Grazu. Pored toga, povodom obilježavanja šezdeset godina od izgradnje jugoslavenskog paviljona za svjetsku izložbu u Bruxellesu, u belgijskom gradu u Wevelgemu u ljeto 2018. bit će prikazana manja izložba posvećena Richterovom stvaralaštvu, a antologijski radovi Vjenceslava Richtera bit će prikazani na velikoj izložbi o jugoslavenskoj arhitekturi koja se u lipnju 2018. otvara u MoMA-i u New Yorku.

Slijedom navedenoga, Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske dodjeljuje Godišnju nagradu „Radovan Ivančević“ za 2017. godinu autorici izložbe *Buntovnik s vizijom* Vesni Meštrić.

Povelja za unapređenje i promicanje povijesti umjetnosti

Irena Kraševac, Marina Bagarić, Darija Alujević i Petra Vugrinec za izložbe
Izazov moderne Zagreb - Beč oko 1900. (Galerija Klovićevi dvori, Zagreb) i
Herausforderung Moderne: Wien und Zagreb um 1900 (Belvedere, Beč)

Projekt naslovljen *Izazov moderne: Zagreb — Beč oko 1900.* značajan je aktualni doprinos uklapanju hrvatske likovne umjetnosti i zagrebačke kulturne baštine u europski kontekst, koji je uz izložbu u Zagrebu dobio svoj nastavak na izložbi u Beču, kao potvrdu kvalitete i važnosti ove teme. Na temelju izložbenog koncepta koji je osmislila dr. sc. Irena Kraševac iz Instituta za povijest umjetnosti, Galerija Klovićevi dvori prihvatila se organizacije ove zahtjevne izložbe u koju su se uključile povjesničarke umjetnosti dr. sc. Marina Bagarić za područje arhitekture i primijenjene umjetnosti, Darija Alujević, za tematsku dionicu kiparstva i umjetnica, te Petra Vugrinec za slikarstvo i organizacijske poslove postava izložbe.

Izložbeni koncept zagrebačke izložbe bečki su stručnjaci ocijenili kao iznimno kvaliteten i znanstveno utemeljen, te je odmah po otvorenju izložbe upućen poziv za prijenos izložbe u Beč. Izložba pod naslovom *Herausforderung Moderne: Wien und Zagreb um 1900* svečano je otvorena 19. listopada 2017. u jednom od najprestižnijih galerijskih prostora, Orangerie, u sklopu kompleksa dvorca Belvedere.

Zahvaljujući ovom iznimnom izložbenom projektu otvoren je dijalog hrvatske i austrijske povijesti umjetnosti te ostvarena mogućnost uključenja hrvatskih znanstvenih istraživača na daljnu suradnju. Zasluga je autorskog tima izložbe Irene Kraševac, Marine Bagarić, Darije Alujević i Petre Vugrinec što je bitna etapa nacionalne povijesti umjetnosti postavljena u odgovarajući komparativni okvir, unutar kojega se mogu preciznije očitati čimbenici razdoblja i inovativni poticaji pojedinih autora, te utoliko bolje razumjeti i duh vremena i individualne vrijednosti značajnih osobnosti.

Skrupuloznim istraživanjem i preciznim interpretiranjem fenomena umjetnost *fin de siècle* autorice su ostvarile iznimno vrijedan znanstveni i stručni rezultat. Svojim radnim angažmanom ujedno su dale primjer ravnopravne suradnje s inozemnim specijalistima i ustanovama. Na taj se način još jednom potvrdila uska povezanost hrvatske umjetničke baštine s europskim tokovima, a današnji Zagreb postavljen je kao dostojni sugovornik uglednih znanstvenih i kulturnih središta.

Stoga njihov napor i domet zaslužuje priznanje sredine u kojoj djeluju i svojim djelovanjem afirmiraju, te im Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske dodjeljuje Povelju za unapređenje i promicanje povijesti umjetnosti za 2017. godinu.

Povelja za unapređenje i promicanje povijesti umjetnosti

Miljenko Jurković, voditelj Međunarodnog istraživačkog centra za kasnu antiku i srednji vijek i urednik časopisa *Hortus artium medievalium*

Tijekom gotovo četvrt stoljeća rada na projektima, simpozijima, kao i objavama časopisa *Hortus Artium Medievalium* dr. sc. Miljenko Jurković, redoviti profesor na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu promijenio je gledanje na samu baštinu kasne antike i srednjega vijeka, poglavito u Hrvatskoj, ali i na mnoge teme koje su dobile temeljne studije upravo zahvaljujući njegovom istraživačkom, organizacijskom i uredničkom naporu: razni aspekti karolinške umjetnosti, liturgijska oprema i uloga oltara, prijelazna razdoblja, uloga spolija, elite i umjetnost, gradovi a potom posebno i lučki gradovi, crkvene reforme, srednjovjekovne renesanse. Popis tema je bogat i pruža uvid u njihovo bogatstvo, od onih najintimnijih poput prikaza smrti u umjetnosti kasne antike i srednjega vijeka do onih kolektivnih poput života i smrti u samostanskoj zajednici, od onih regionalnih – primjerice, analize kontaktnih zona Istre, Kvarnera i Dalmacije s Venecijom, Furlanijom i Julijskom Venecijom – do tema koje ulaze u samu srž europske povijesti, kao što je stvaranje crkvenih mreža od 4. do 9. stoljeća ili pak tema o ruralnim crkvama u stvaranju i transformaciji srednjovjekovnoga krajolika.

Dr. sc. Miljenko Jurković osigurao je od 1994. godine sudjelovanje sveukupno preko tisuću i dvjesto izlagača. Izlaganja stranih stručnjaka bilo je sveukupno 756, a Hrvatska je zahvaljujući tom dugom i sustavnom radu dr. sc. Miljenka Jurkovića postala prepoznata kao važno baštinsko područje i promaknuta u istraživačko središte. Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske ovom nagradom odaje priznanje izvanrednoj ideji promocije starije hrvatske baštine i njezina međunarodnoga konteksta kroz međunarodne susrete i istraživačku razmjenu te velikom trudu u provedbi te ideje (od skupova do izdanja godišnjaka).

Povelja Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske za unapređenje i promicanje povijesti umjetnosti za 2017. godinu dodjeljuje se Miljenku Jurkoviću voditelju Međunarodnog istraživačkog centra za kasnu antiku i srednji vijek i uredniku časopisa *Hortus artium medievalium*.